

ОСОБА В ІСТОРІЇ

СЕРГІЙ СТЕЛЬНИКОВИЧ,
кандидат історичних наук, доцент, докторант Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова

КНЯЗЬ ВОЛОДИМИР ВЕЛИКИЙ

Київська Русь за часів Володимира сягла свого розквіту. Яким чином київському князеві вдалося цього досягти? Про секрети державотворення та особисте життя Володимира Великого ви дізнаєтеся, прочитавши статтю.

Князь-будівничий

На відміну від свого батька князя Святослава Хороброго, який усе життя провів у військових походах, Володимир присвятив свою енергію мирній розбудові держави.

Князь розпочав розбудову міст, передусім Києва.

Площа «града Володимира» сягнула майже 10 гектарів, тобто утричі перебільшувала «град Аскольда». У Києві постав кам'яний княжий терем, а з прийняттям християнства — десятки храмів.

Водночас розпочалося широке будівництво укріплень, що мали захищати мешканців міста від нападів кочовиків.

Адміністративна реформа

Володимир продовжив адміністративну реформу, започатковану його батьком Святославом. Замість племінних князів на більшості земель Володимир назначив владарювати своїх синів, а у віддалених землях — вірних бояр.

Таким чином, було ліквідовано місцеві династії і Київська Русь перетворилася на централізовану державу,

ВІКТОР ВАСНЄЦОВ. ХРЕЩЕННЯ
ВОЛОДИМИРА. КІНЕЦЬ ХІХ СТ.

ПАМ'ЯТНИК ВОЛОДИМИРУ ВЕЛИКОМУ.
М. КИЇВ

на чолі якої стояв Володимир.

Від Русі язичницької до християнської

Київського князя Володимира не дарма порівнюють із візантійським імператором Константином Великим. Адже Константин I запровадив християнство як державну релігію у Римській імперії, а Володимир офіційно проголосив християнство у власних володіннях. Яким чином Володимир Святославич прийшов до християнства та які наслідки мала нова релігія для Русі?

Найперше завдання, яке, прийшовши до влади, розпочав вирішувати Володимир — була консолідація навколо Києва племінних князівств. З цією метою князь реформував язичництво. За його наказом у Києві було створено пантеон головних язичеських племінних богів. До його складу увійшли Перун, Хоре, Дажбог, Стрибог, Симаргл, Мокош і Велес. Головним у пантеоні проголосили Перуна.

Однак згодом Володимир зрозумів, що язичництво не відповідало викликам часу. Добре зваживши, князь охрестився сам і запровадив

християнство як державну релігію у Київській Русі.

Таким чином, Русь обрала європеїзований шлях політичного розвитку, нова віра стала надійним ґрунтом для створення централізованої держави, зріс міжнародний авторитет Київської Русі, християнство дало новий поштовх розвитку давньоруської культури.

Златники та срібники

Саме таку назву отримали монети, які наприкінці X ст. почав карбувати Володимир Великий. Наголосимо, що він був першим із князів Київської Русі, хто розпочав карбування власних монет.

Як зазначає історик Л. Войтович, златник Володимира важив 4,2 г і був рівний по вартості візантійській номісмі та мусульманському динару.

На лицевому боці златників та срібників зображували Володимира і тризуб як символ князівської влади, а на зворотному — Ісуса Христа. На срібниках містився напис «Володимир на столі — а се його срібло»

Нині у світі відомо 11 златників князя Володимира, частина з них зберігається в українських музеях.

Володимир Великий, його дружини та діти

Цікаво, що численні «гріхи» київського князя, зокрема любов до пирів, утримання гаремів (лише у Вишгороді перебувало 300 наложниць) та багатоженство, літописець відносить до язичницького періоду його життя. Після хрещення Володимир постає зі сторінок «Повісті минулих літ» як добродішесний князь Русі. Однак німецький хроніст XI ст. Тітмар Мерзебурзький піддавав сумніву смиренне життя Володимира-християнина. Отже, скільки дружин мав Володимир Великий?

СРІБНИК КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА. X СТ.

БОРИС І ГЛІБ.
ІКОНА XIII СТ.

Найстарший син Володимира — Вишеслав — народився від першого шлюбу (978/979 рр.) князя із донькою одного з вождів шведських вікінгів Оловою,

Приєднавши Полоцьке князівство до Русі, Володимир узимку 980 р. взяв шлюб із Рогнедою, дочкою страченого місцевого князя.

Скандинавське ім'я Рогнеда незабаром було змінено на слов'янське Горислава («*гори (палай) славна*»). У цьому шлюбі

народилися Ізяслав, Ярослав, Предслава, Всеволод і Прямислава. Третьою дружиною Володимира, яка народила йому сина Святполка, стала влітку того ж 980 р. вдова Ярополка Святославича. На думку історика XVIII ст. Василя Татищева, звали її Предслава.

Наступного 981 р. почесне звання дружин київського князя отримали Малфрида й Аделя. У шлюбі з першою народився Святослав, а з другою — Мстислав, Станіслав і Судислав.

Борис та Гліб народилися у шлюбі (985 р.) Володимира й болгарської княжни, ім'я

якої не збереглося. Трохи згодом, у 989 р., уклавши шлюб із принцесою Анною, Володимир скріпив союз із Візантією. Від цього шлюбу народилася Марія-Доброніга.

Після смерті Анни Володимир імовірно востаннє одружився. Він у 1012 р. взяв шлюб із родичкою імператора Оттона I.

Використані джерела

1. *Войтович Л.* Княжа доба на Русі: портрети еліти. — Біла Церква: Вид. О. В. Пшонківський, 2006. — 784 с

2. *Наливайко С.* Етнічна історія Давньої України. — К.: Євшан-зілля, 2007. — 624 с

3. *Яковенко Н.* Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. — 3-тє вид., перероблене та розшир. — К.: Критика, 2006. — 584 с